

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/160/2023
Identifikačné číslo spisu:	7122209489
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7122209489.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa eurobus, a.s., so sídlom v Košiciach, Staničné námestie 9, IČO: 36211079, zastúpeného spoločnosťou MM law firm s.r.o., so sídlom v Košiciach, Jánošíkova 7, IČO: 52844765, proti povinnému M. I. - I., so sídlom v I., S. 6, Y.: XXXXXXXXX, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Brörtl & Čentík s.r.o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, IČO: 50560611 o návrhu na súpis hnutelných vecí, vedenom na Mestskom súde Košice sp. zn. 42C/31/2022 (pôvodne na Okresnom súde Košice I), o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 20. marca 2023 sp. zn. 2Co/40/2023 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 2Co/40/2023 z 21. septembra 2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 20. marca 2023 sp. zn. 2Co/40/2023 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 2Co/40/2023 z 21. septembra 2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I, aktuálne už Mestský súd Košice (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 42C/31/2022-32 zo dňa 09. novembra 2022 výkonom I. nariadil súpis hnutelných vecí nachádzajúcich sa v alebo na nehnuteľnosti súpisné č. XXX - protektorovacia hala na parcele KN-C XXX/X, súpisné č. XXX - sklad na parcele KN-C č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria na parcele KN-C č. XXX/X, zapísaných na LV č. XX vedenom Okresným úradom Košice, katastrálny odbor, okres Košice II, obec I.-A., kat. úz. H., a to titulom výkonu zádržného práva k predmetným hnutelným veciam na zabezpečenie pohľadávky na nájomnom, keď výkonom súpisu hnutelných vecí súd poveril súdnu exekútorku JUDr. Lenku Borovskú, so sídlom v Košiciach, Kováčska 32. Výkonom II. navrhovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania voči povinnému v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením.

1.1. Prvoinštančný súd tým vyhovel návrhu, ktorým navrhovateľ požiadal o súpis hnutelných vecí s odôvodnením, že na základe zmluvy o prenájme nebytových priestorov má povinný od neho prenajaté nebytové priestory, a to sklady o celkovej výmere XXX,XX m², ku ktorým mal podľa dodatku č. 1 k zmluve o prenájme bezodplatne zabezpečovať aj stráženie celého objektu. Nebytové priestory boli povinnému prenechané na dobu neurčitú za dohodnuté nájomné, za účelom skladovania materiálu. Od nájomnej zmluvy navrhovateľ neskôr odstúpil, pretože zo strany nájomcu došlo svojvoľne okrem

užívania prenajatých nebytových priestorov k užívaniu aj ďalších nebytových priestorov a spevnených plôch v jeho vlastníctve bez súhlasu. Odstúpením od zmluvy došlo k zániku zmluvy o prenájme nebytových priestorov v spojení s jej dodatkom a keďže mu povinný doručil list, ktorým mu oznámil, že si v určený deň chce prevziať veci, ktoré sa nachádzajú v predmete nájmu, je evidentné, že tieto veci chce odstrániť napriek tomu, že jeho nároky z nájmu nie sú zaplatené ani zabezpečené.

1.2. Súd prvej inštancie vyhovujúce rozhodnutie právne odôvodnil odkazom na § 672 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 2, § 193 písm. d) Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov), keď mal preukázané, že navrhovateľ zadržal hnutelné veci povinného na zabezpečenie svojho nároku.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie povinného uznesením z 20. marca 2023 sp. zn. 2Co/40/2023 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 2Co/40/2023 z 21. septembra 2023 odvolanie odmietol (okrem výroku o náhrade trov konania, ktorý potvrdil) a navrhovateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie je potrebné odmietnuť ako neprípustné odvolávajúci sa na § 355 ods. 1 a § 357 CSP, argumentujúc, že uznesenie o nariadení súpisu hnutelných vecí a o poverení súdneho exekútora tento súpis vykonať sa v ustanovení § 357 CSP, ktoré taxatívnym výpočtom konkretizuje uznesenia, proti ktorým je odvolanie prípustné, nenachádza.

2.2. Odvolací súd následne zdôraznil, že súd prvej inštancie správne o návrhu rozhodol uznesením a podľa ustanovení CSP a nie CMP, pričom odkázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/4/2021, podľa ktorého je pre toto konanie potrebné použiť analógiu ustanovení o procesnoprávnom inštitúte neodkladného opatrenia (§ 329 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku), teda súd má rozhodnúť o posudzovanom návrhu bez nariadenia pojednávania a výsluchu strán, formou uznesenia. Dovolací súd podporne odkázal i na závery vyplývajúce z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. IV. ÚS 2399/11, konkrétne, že „Súpis hnutelných vecí, ktorý je potrebné vnímať ako zvláštny druh predbežného opatrenia, tak má obmedzený a dočasný význam, trvá len po dobu trvania záložného práva prenajímateľa a len vo vzťahu k pohľadávkam nájomcu na nájomnom v čase vykonania súpisu. Z povahy vecí tak nijako neprejudikuje konečný výsledok prípadného sporu medzi zúčastnenými stranami z hľadiska hmotného práva o zaplatenie nájomného.“ a uzavrel možnosť analogicky použiť na konanie o návrhu podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka inštitút neodkladného opatrenia (§ 325 CSP) preto, že ustanovenie § 325 CSP v odseku 2 stanovuje, že ním možno strane uložiť „najmä“. Nakoľko ale § 357 CSP (v ktorom sú uvedené uznesenia, voči ktorým je odvolanie prípustné) obsahuje výpočet taxatívny, nemožno ho rozširovať na iné uznesenia a ani použiť analógiu.

2.3. Proti výroku II. (o trovách konania) odvolací súd považoval odvolanie za prípustné podľa § 357 písm. m) CSP, preto ho prejednal a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov dospel k záveru, že nie je dôvodné.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal povinný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 CSP. Dovolací súd žiadal, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, príp. napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v spojení s uznesením súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol, že návrh sa zamietá, a zaviazal navrhovateľa na náhradu trov konania.

3.1. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnil tým, že (i) odmietnutím odvolania mu bolo odopreté právo na preskúmanie rozhodnutia v odvolacom konaní, (ii) odôvodnenie odvolacieho súdu je vo vzťahu k otázke prípustnosti odvolania vnútorne rozporné, pretože na jednej strane súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol správne uznesením podľa ustanovení CSP a na druhej strane argumentuje závermi rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 5Obdo/4/2021), podľa ktorého sa malo postupovať podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku s tým, že odvolanie bolo prípustné, čo znásobuje zmätoknosť a nepresvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. K prípustnosti odvolania dovolateľ argumentoval tiež tým, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je rozhodnutím vo veci samej, o ktorom súd rozhoduje v zmysle § 212 ods. 1 CSP formou rozsudku, pričom proti rozsudku je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP). Konanie o súpise hnutelných vecí sa viedlo práve za tým účelom, aby došlo k súpisu hnutelných vecí. V danej veci sa nerozhodovalo len o procesných právach

navrhovateľa, ale bolo vecne rozhodnuté o jeho hmotnoprávnom nároku vyplývajúcom z ustanovenia § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý vymedzil v podanom návrhu. Ak by aj nemal súd prvej inštancie rozhodovať rozsudkom, tak potom je jediným logickým záverom to, že vzhľadom na povahu tohto konania mal aplikovať ustanovenia Civilného mimosporového poriadku a to konkrétne § 59 ods. 1 CMP, podľa ktorého odvolanie je prípustné aj proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Charakter konania o súpise hnutelných vecí vykazuje spoločne znaky a podobnosť skôr s mimosporovým ako sporovým konaním. Ak by nemal byť správny ani jeden z uvedených záverov, súd prvej inštancie mal prípustnosť odvolania dovodiť prostredníctvom procesnej analógie v zmysle článku 4 CSP alebo článku 3 CMP. Aplikácia Civilného mimosporového poriadku prichádza do úvahy aj vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania, preto navrhovateľovi nemala byť priznaná náhrada trov v zmysle § 52 CMP. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je dovolateľ názoru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je nepreskúmateľné, nedostatočné a nepresvedčivé a neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, na základe čoho je objektívne nemožné z neho zistiť dôvody podstatné pre rozhodnutie odvolacieho súdu, preto sú nedostatky odôvodnenia napadnutého rozhodnutia takej intenzity, že zakladajú prípustnosť a dôvod tohto dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. Podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, či je proti uzneseniu, o aké ide v konaní vo veci samej prípustné odvolanie. Vzhľadom na skutkový a právny stav veci, je na tento prípad aplikovateľný aj dovolací dôvod podľa § 432 CSP, resp. prípustnosť dovolania v zmysle § 421 CSP, nakoľko posúdenie prípustnosti odvolania súvisí aj s právnym posúdením veci, konkrétne podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. že odvolací súd sa pri riešení nastolenej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Nakoľko ale názor na nastolenú právnu otázku nie je v judikatúre jednoznačne formulovaný, ale môže hoci nemusí z nej nepriamo vyplývať, je možné posudzovať predmetnú otázku i v režime neexistencie rozhodovacej praxe odvolacieho súdu o nej vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania.

4. Dovolateľ súčasne požiadal o odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodov, že dovolanie osvedčuje predpoklad jeho úspešnosti a nie je možné vylúčiť jeho úspech v dovolacom konaní. Okrem toho dovolateľ vidí v danom prípade i dôvod hodný osobitného zreteľa v tom, že v dohľadnom čase môže dôjsť k speňaženiu hnutelných vecí mu patriacich, čo by výrazným spôsobom ohrozilo jeho živobytie a malo by pre neho fakticky likvidačný charakter, keďže by nemohol do budúcnosti vykonávať podnikateľskú činnosť.

5. Navrhovateľ sa k dovolaniu písomne vyjadril tak, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Zdôraznil, že z povahy veci má za to, že ide o konanie, kedy nie je potrebné rozhodnúť o hmotnoprávnom spore procesných strán. Súd len poveruje určitú osobu, ktorou môže byť aj súdny exekútor, na vykonanie jednotlivého navrhovaného úkonu. Po spísaní hnutelných vecí súdnym exekútorom musia byť veci vydané. Pokiaľ ide o dovolacie dôvody poukázal, že dôvody podľa § 420 CSP sú neprípustné, nakoľko v danom prípade nejde o rozhodnutie vo veci samej, a pokiaľ ide o dôvody podľa § 421 CSP je dovolanie neprípustné, pretože nesmeruje voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozhodnutím odvolacieho súdu bolo odvolanie odmietnuté.

6. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020). V tejto súvislosti najvyšší súd poznamenáva, že podľa súdneho spisu v čase predloženia dovolania dovolaciemu súdu, poverený súdny exekútor odvolaním žalovaného napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu nariadený súpis hnutelných vecí vykonal, čo v duplike potvrdil sám dovolateľ s tým, že návrh na odklad považuje už za bezpredmetný. Dovolateľ najvyššiemu súdu tiež oznámil, že medziasom bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým konajúci súd uložil navrhovateľovi povinnosť bezodkladne vydať mu zadržané hnutelné veci.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v

súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritorneho dovolacieho prieskumu, pričom dospel k záveru, že dovolanie dovolateľa je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) aj dôvodné.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Ako prvé dovolateľ namietal vadu zmätočnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolací súd preto primárne skúmal, či ide o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

13. Pod pojmom „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ treba rozumieť také rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého sa skončí samotné konanie o veci (vymedzenej v sporovom konaní žalobou/návrhom) bez toho, aby došlo k jej vecnému prejednaniu na odvolacom súde (napr. o uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavené; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania alebo odmietnutí podania atď.).

14. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu zaujala už pred účinnosťou CSP záver, podľa ktorého o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo dovolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, prípadne aj 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 či 3Cdo/98/2015). Na túto rozhodovaciu prax nadviazal najvyšší súd aj po nadobudnutí účinnosti CSP (napr. rozhodnutia sp. zn. 7Cdo/32/2216, 5Cdo/149/2017, 5Cdo/98/2018, 5Obdo/88/2018, 4Obdo/97/2018), keď judikuje, že pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie hoci na to neboli splnené procesné predpoklady, týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie,

ktorým súd na základe § 672 Občianskeho zákonníka vyhovel návrhu na súpis hnutelných vecí nachádzajúcich sa v alebo na nehnuteľnostiach vo vlastníctve navrhovateľa, ktoré nehnuteľnosti mal povinný užívať bez súhlasu navrhovateľa - vlastníka a prenajímateľa susediacich nehnuteľností mu patriacich a to pre účely výkonu zádržného práva k nim na zabezpečenie nezaplatenej pohľadávky na nájomnom za užívanie nehnuteľností bez zmluvy a súhlasu vlastníka. Odvolací súd napadnutým rozhodnutím odvolanie odmietol ako neprípustné z dôvodu, že nejde o rozhodnutie uvedené v taxatívnom výpočte konkretizujúcom uznesenia, proti ktorým je odvolanie prípustné (§ 357 CSP).

16. V danom prípade je preto (pozri body 13 až 14) dovolanie podľa § 420 CSP voči napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania prípustné.

17. S prihliadnutím na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a jeho obsahovú konkretizáciu, povinný videl nesprávny procesný postup na ujmu svojich práv na spravodlivý proces v odôvodnení napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, ktorým nedošlo podľa jeho názoru k riadnemu vysporiadaniu sa s otázkou prípustnosti odvolania voči uzneseniu súdu prvej inštancie vydanom v konaní o návrhu na súpis zadržaných vecí na zabezpečenie pohľadávky nájomcu a i s nadväznosťou na argumentáciu z odvolania. Tejto dovolacej námietke v podobe neučinenia odvolacím súdom zadost' (dôsledne) povinnosťami, ktoré mu plynú z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP, podľa názoru najvyššieho súdu bolo potrebné prisvedčiť.

18. Odvolací súd postavil napadnuté rozhodnutie v podstatnom na závere, že nakoľko uznesenie vydané v konaní o návrhu na súpis zadržaných vecí na zabezpečenie pohľadávky nájomcu na nájomnom, hmotnoprávne založenom na § 657 ods. 2 Občianskeho zákona, nie je uvedené v taxatívnom výpočte uznesení v § 357 CSP, jedine proti ktorým zákonodarca odvolanie pripúšťa, prieskumu odvolacieho súdu nepodlieha.

19. Súd prvej inštancie bez akéhokoľvek bližšieho vysvetlenia z hľadiska procesného na vec použil § 2 ods. 2, § 193 písm. d) Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov) s poučením, že proti jeho rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné. Odvolací súd s odkazom na § 357 CSP v spojení s § 355 ods. 1 CSP zhodnotil, že uznesenie o nariadení súpisu hnutelných vecí a o poverení súdneho exekútora tento súpis vykonať sa v ustanovení § 357 nenachádza, preto podľa § 386 písm. c) CSP odvolanie proti vyhovujúcemu výroku uznesenia súdu prvej inštancie odmietol. V rámci odôvodnenia odvolací súd ešte uviedol: „... súd prvej inštancie správne o návrhu žalobcu rozhodol uznesením a správne rozhodoval podľa ustanovení CSP a nie CMP, ako to žiada žalovaný. Aj podľa záverov uznesenia NS SR č. k. 5Obdo/4/2021 z 25. 01. 2022 pre toto konanie je potrebné použiť analógiu ustanovení o procesnoprávnom inštitúte neodkladného opatrenia (ust. § 329 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku), teda súd má rozhodnúť o posudzovanom návrhu bez nariadenia pojednávania a výsluchu strán, formou uznesenia. Podporne tu dovolací súd odkázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Ústavného súdu ČR, sp. zn. IV. ÚS 2399/11: „Súpis hnutelných vecí, ktorý je potrebné vnímať ako zvláštny druh predbežného opatrenia, tak má obmedzený a dočasný význam, trvá len po dobu trvania záložného práva prenajímateľa a len vo vzťahu k pohľadávkam nájomcu na nájomnom v čase vykonania súpisu. Z povahy vecí tak nijako neprejudikuje konečný výsledok prípadného sporu medzi zúčastnenými stranami z hľadiska hmotného práva o zaplatenie nájomného.“. Tu odvolací súd poznamenáva, že na konanie o návrhu podľa § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka možno použiť analogicky inštitút neodkladného opatrenia (§ 325 CSP), keďže toto ustanovenie v odseku 2 stanovuje, že ním možno strane uložiť „najmä“. Ustanovenie § 357 však obsahuje výpočet taxatívny, preto ako je už vyššie uvedené, nemožno ho rozširovať na iné uznesenia a ani použiť analógiu. Napriek konštatovaniu, že proti I. výroku uznesenia Okresného súdu Košice I. č. k. 42C/31/2022-32 zo dňa 09. 11. 2022 odvolanie nie je prípustné, preto ho nebolo možné prejednať, považuje odvolací súd za potrebné zamerať pozornosť na skutočnosť, že zádržné právo (§ 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka) predstavuje formálne nenáročný inštitút, ktorý slúži na zabezpečenie splatnej peňažnej pohľadávky veriteľa. Zadržanie vecí bez ohľadu na dodržanie zákonom stanovených predpokladov však môže mať vážne následky tak občianskoprávneho ako aj trestnoprávneho charakteru, preto je potrebné dbať na dodržanie všetkých zákonom stanovených

podmienok a povinností pri uplatnení zádržného práva. Ak má zádržné právo pre veriteľa splniť svoju funkciu - zabezpečiť jeho pohľadávku, treba si tieto riziká pri jeho uplatnení uvedomiť a postupovať tak, aby realizácia zádržného práva nemohla byť spochybnená."

20. Odvolací súd časť argumentácie oprel o závery z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/4/2021, podľa ktorých: „... pre toto konanie je potrebné použiť analógiu ustanovení o procesnoprávnom inštitúte neodkladného opatrenia (ust. § 329 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku), teda súd ma rozhodnúť o posudzovanom návrhu bez nariadenia pojednávania a výsluchu strán, a to formou uznesenia. Podporne tu dovolací súd odkazuje na závery vyplývajúce z rozhodnutia Ústavného súdu ČR, sp. zn. IV. ÚS 2399/11: „Súpis hnutelných vecí, ktorý je potrebné vnímať ako zvláštny druh predbežného opatrenia, tak má obmedzený a dočasný význam, trvá len po dobu trvania záložného práva prenajímateľa a len vo vzťahu k pohľadávkam nájomcu na nájomnom v čase vykonania súpisu. Z povahy vecí tak nijako neprejudikuje konečný výsledok prípadného sporu medzi zúčastnenými stranami z hľadiska hmotného práva o zaplatenie nájomného.", ktoré boli ale vytrhnuté z kontextu ucelenej argumentácie obsiahnutej v bode 44. tohto rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorej úvodnej časti, odvolacím súdom nepoužitej najvyšší súd dôvodí tým, že: „Neexistuje výslovný procesný predpis, ktorý by presne upravoval, ako má súd v prípade návrhu na vydanie poverenia na výkon súpisu vecí procedurálne postupovať, možno však z povahy vecí uzavrieť, že ide o mimosporové konanie (pôvodná obdobná úprava v OSP hovorila o tzv. inej činnosti súdu), kedy nie je potrebné rozhodnúť o hmotnoprávnom spore procesných strán. Súd len poveruje určitú osobu, ktorou môže byť aj súdny exekútor, na vykonanie jednotlivého navrhovaného úkonu. Dovolací súd s odkazom na citované ustanovenia CMP zároveň uvádza, že", na čo už nadväzuje citácia použitá odvolacím súdom. Tu dovolací súd upriamuje pozornosť i na to, že najvyšším súdom citovanými ustanoveniami Civilného mimosporového konania v použitom rozhodnutí boli § 1 a čl. 3 CMP (body 42. a 43. rozhodnutia sp. zn. 5Obdo/4/2021), pričom ako nižšie súdy, tak ani najvyšší súd podľa tohto rozhodnutia, ani len v rovine polemiky neuvažovali o možnosti odoprieť odvolací prieskum uznesenia súdu prvej inštancie vydanom v konaní, v ktorom bol návrh na súpis zadržaných vecí na zabezpečenie pohľadávky na nájomnom zamietnutý.

21. Uvedené potom vylučovalo akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že spomínaný postup odvolacieho súdu mal za následok (v časti odmietajúceho výroku uznesenia odvolacieho súdu) zaťaženie konania (pred odvolacím súdom) tvrdenou tzv. zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ CSP.

22. Najvyššiemu súdu za opísaného stavu vecí preto neostávalo iné, než na dovolanie povinného podľa § 449 ods. 1 a § 450 CSP rozhodnúť spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia (t. j. zrušením uznesenia odvolacieho súdu v celom rozsahu, t. j. aj v časti trov konania, ktorý je závislým výrokom, a i keď bol dovolaním tiež napadnutý, vzhľadom na dôvody rozhodnutia vo vzťahu k výroku odmietajúcemu bolo by predčasné zaoberať sa jeho správnosťou a vrátenia vecí odvolaciemu súdu na zjednanie nápravy).

23. Súčasťou konštantnej judikatúry dovolacieho súdu v prípadoch kumulácie dôvodov dovolania (a ich prípustnosti) podľa §§ 420 aj 421 CSP je záver, že pri konštatovaní výskytu namietanej vady zmätočnosti (vedúcej k obligatórnemu kasačnému rozhodnutiu) sa už dovolací súd prípadným nesprávnym právnym posúdením veci nezaoberá (a teda v prípadoch druhovo totožných s tým v prejednávanej veci principiálne ani nehľadá správnu odpoveď na dovolaním nastolenú právnu otázku či aj viac takých otázok). Vzhľadom k novšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, upozorňujúcej aj na ústavný rozmer zaujímajúcich stanovísk najvyššieho súdu k právnym otázkam nastoľovaným dovolaniami v takýchto prípadoch však dovolací súd vzhľadom na osobitosť prejednávanej veci (nech aj iba ako poznámku na okraj) uvádza nasledovné.

24. Podľa najvyššieho súdu si bolo ako prvé potrebné zo strany nižších súdov uvedomiť, že (i) taxatívny výpočet uznesení v § 357 CSP („len" proti ktorým je odvolanie prípustné), sa vzťahuje len na uznesenia vydané podľa Civilného sporového poriadku. Touto formou uznesenia sa však rozhoduje aj podľa iných procesných predpisov, ktoré sa považujú za určitý druh civilného procesu, ktorými sú napríklad Civilný

mimosporový poriadok, ktorý tiež upravuje prípustnosť odvolania proti uzneseniu (§ 59 a § 69), ale aj zákon č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok (napokon ustanovenia tohto zákona použil i súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí), ktorý tiež taxatívne vymenováva uznesenia, proti ktorým odvolanie pripúšťa a pod. a (ii) zavedenie inštitútu zákonného záložného práva zákonodarcom v § 657 Občianskeho zákonníka, zabezpečujúceho nárok prenajímateľa na splatné nájomné, práve o ktoré zákonné ustanovenie z hľadiska hmotnoprávneho navrhovateľ návrh oprel, doteraz nebolo do novodobých procesných predpisov premietnuté. Znamená to, že súčasná právna úprava neobsahuje procesnoprávnu normu korešpondujúcu s § 672 Občianskeho zákonníka, ktorú situáciu bol súd povinný preklenúť.

25. Podľa najvyššieho súdu bolo preto úlohou oboch nižších súdov ako prvé zrozumiteľne a vyčerpávajúco vysporiadať sa s tým, pod ktorý procesný kódex je vhodnejšie zaradiť predmetné konanie, vzhľadom na osobitosti charakteru a účelu hmotnoprávnej normy (§ 672 Občianskeho zákonníka), ktorá sa konaním uplatňuje a následne tomu prispôbiť ďalší procesný postup, vrátane spôsobu rozhodnutia o veci ako i posúdenia otázky prípustnosti opravného prostriedku.

26. Zo znenia § 672 ods. 2 veta prvá Občianskeho zákonníka vyplýva, že navrhovateľ môže žiadať ako o tzv. preventívny súpis, ktorý má zabrániť zániku záložného práva k veciam (ktoré právo už existuje zo zákona), ku ktorému zániku by mohlo dôjsť, ak by nájomca v budúcnosti začal odstraňovať veci z nehnuteľnosti. So situáciou, kedy nájomca, hoci nie je nájomné zaplatené alebo zaistené (t. j. nebol vykonaný tzv. preventívny súpis podľa prvej vety) sa sťahuje alebo sú odstraňované veci z prenajatých priestorov, pričom prenajímateľ už realizoval svoje zadržiavacie právo a veci skutočne zadržal počíta veta druhá § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V tomto prípade musí prenajímateľ v stanovenej lehote ôsmich dní podať na súde návrh a žiadať o súpis súdnym vykonávateľom, v opačnom prípade musí veci vydať.

27. Vychádzajúc z opisu rozhodujúcich skutočností v návrhu navrhovateľa, bolo možné vyvodiť, že v danej veci zahajuje konanie, v ktorom sa má z hľadiska hmotnoprávneho zabezpečiť pohľadávka nájomcu na „nájomnom“ pre situáciu, kedy sa povinný - z pohľadu navrhovateľa v postavení nájomcu, ktorý nezaplatil za užívanie nehnuteľností v jeho vlastníctve, z týchto neoprávnene užívaných priestorov sťahuje a odstraňuje z nich hnutelné veci, ku ktorým navrhovateľ v zmysle § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka uplatňuje svoje zádržné právo prenajímateľa, a ktorý veci skutočne zadržal.

28. Zároveň si je nutné uvedomiť, že zádržné právo, o ktoré vo veci súpisu hnutelných vecí ide, je vecno-právnym inštitútom slúžiacim na zabezpečenie záväzku, tzn. peňažnej pohľadávky veriteľa. Veriteľ (t. j. prenajímateľ) má právo zdržať vec, ktorú má oprávnenie vo faktickej moci. Vec musí byť v držbe veriteľa oprávnenie, na základe určitého právneho titulu. Ustanovenie § 672 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravuje osobitný druh zádržného práva na zabezpečenie pohľadávky, ktorým je nájomné. Zádržné právo podľa tohto ustanovenia vznikne, ak vzťah medzi prenajímateľom a nájomcom je daný nájomnou zmluvou, nájomné nie je zaplatené, resp. zabezpečené iným zabezpečovacím prostriedkom. Podmienky vzniku zádržného práva ako práva k veci cudzej, treba preto vykladať skôr reštriktívne, keďže § 672 ods. 1 Občianskeho zákonníka, rovnako ako ustanovenie druhého odseku tohto zákonného ustanovenia používa v tomto smere jednoznačné pojmy účastníkov nájomného vzťahu, a to prenajímateľ a nájomca, čomu je potrebné v predmetnom konaní venovať zvýšenú pozornosť.

29. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.